

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“สุตมยปญญา — ปัญญาที่สำเร็จจากการฟัง”

สุตมยปญญา เป็นคำภาษาบาลีอ่านว่า สุ - ตะ - มะ - ยะ - ปัน - ยา มาจากคำว่า สุต (การฟัง) ซึ่งในที่นี้มุ่งหมายถึงการฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง) มย (สำเร็จ) กับคำว่า ปญญา (ความเข้าใจถูกเห็นถูก, ปัญญา) รวมกันเป็น **สุตมยปญญา** เขียนเป็นไทยว่า **สุตมยปัญญา** แปลว่า **ปัญญาที่สำเร็จจากการฟัง** หรือ **ปัญญาที่สำเร็จด้วยการฟัง** ตามข้อความในพระสูตรต้นตปิฎก ที่ฉนิกาย ปาฏิกวรรค สังคิติสูตร คือ “**สุตมยปัญญา หมายถึง ปัญญาสำเร็จด้วยการฟัง**”

แสดงถึงความเป็นจริงว่า ถ้าไม่มีการฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง จะไม่มีความเข้าใจถูกเห็นถูกเกิดขึ้นได้เลย ในฐานะของผู้ที่เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องได้ฟังคำของพระองค์และมีความเข้าใจอย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นเรื่องที่ยาก ละเอียด ลึกซึ้ง เพราะถ้าพระธรรมง่าย ก็คงไม่ต้องอาศัยพระปัญญาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่าใครๆ ก็ย่อมสามารถที่จะเข้าใจธรรมได้เอง แต่ความเป็นจริงแล้วไม่ใช่อย่างนั้นเลย ตามความเป็นจริงแล้ว ธรรมแม้ที่กำลังมีในขณะนี้ ก็ไม่มีใครสามารถที่จะรู้ได้ว่าเป็นธรรม เพราะเหตุว่าเป็นเรามาโดยตลอด เพราะไม่รู้จักความจริง ไม่ว่าจะเป็นเห็น จะได้ยิน จะได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส คิดนึก ตั้งแต่เกิดจนตายก็เป็นเราทั้งนั้น มองหาธรรมไม่เจอว่าธรรมอยู่ที่ไหน ต่อเมื่อใดที่ได้เริ่มฟังพระธรรมแล้ว สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปที่ละเล็กทีละน้อย ก็ไม่ต้องไปแสวงหาธรรมเลย เพราะว่าไม่มีวันพ้นจากธรรมเลย มีธรรมเกิดขึ้นเป็นไปอยู่ทุกขณะ เพราะฉะนั้นการที่จะรู้ว่าเป็นธรรม จึงไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะเหตุว่าถ้าเป็นธรรม ก็ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ใคร ไม่ใช่สิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่ต้องเป็นธรรมที่มีจริง มีลักษณะเฉพาะของธรรมนั้นๆ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครทั้งสิ้น

ทุกขณะตั้งแต่เกิดจนตาย มีธรรมเกิดขึ้นเป็นไปอยู่ตลอดเวลา แต่เมื่อไม่รู้ตามความเป็นจริง ก็ยึดถือสภาพธรรมที่เกิดเพราะเหตุปัจจัยทั้งหมดว่าเป็นเรา เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตนหรือเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพราะฉะนั้น ก็จะเห็นได้ว่าถ้าพิจารณาไตร่ตรองจริง ๆ ก็สามารถที่จะเข้าใจความเป็นจริงของธรรม แต่ก็ไม่มีการไตร่ตรองในลักษณะนี้ เพราะยังไม่มีเหตุที่จะอุปการะเกื้อกูลให้มีการคิดไตร่ตรองตามความเป็นจริง จนกว่าจะได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ซึ่งเป็นคำจริงทุกคำ เป็นคำที่เกื้อกูลให้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยตลอด

ปัญญา ความเข้าใจถูก เห็นถูก ย่อมเจริญขึ้นไปตามลำดับ ไม่ใช่ว่าปัญญาจะเจริญขึ้นสมบูรณ์เต็มที่ด้วยการฟังพระธรรมเพียงครั้งเดียว หรือสองครั้งเท่านั้น จึงต้องอาศัยการฟังบ่อยๆ เนื่องๆ พิจารณาไตร่ตรองในเหตุในผลในคำที่ได้ยินได้ฟัง ขณะที่ตนเองได้มีความเข้าใจธรรมเพิ่มขึ้นนั้น เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมของชีวิต เพราะเหตุว่าในวันหนึ่งๆ ส่วนมากจะเป็นไปด้วยอำนาจของอกุศล

ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่นำคุณประโยชน์อะไรมาให้เลย แต่บางครั้งบางเวลาก็มีเหตุปัจจัยทำให้เป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะสละเวลาจากที่เป็นอกุศล มาเพื่อฟังพระธรรม ซึ่งยากที่จะได้ฟังและยากที่จะเข้าใจ และผู้นั้นก็ต้องได้เป็นผู้สะสมเหตุที่ดีมาแล้ว เห็นประโยชน์ของการได้เข้าใจความจริง มีศรัทธาที่จะฟัง จึงได้ฟังจากการฟังในแต่ละครั้ง ความเข้าใจก็จะค่อยๆ เจริญขึ้น จึงเป็นช่วงเวลาที่ประเสริฐจริงๆ

ในขณะที่บุคคลผู้ที่มีโอกาสได้ฟังพระธรรม จะเข้าใจมากขึ้นเท่าใด ก็ต้องฟังต่อไปอีกเรื่อยๆ **ชาตินี้ได้สะสมเหตุที่ดี เห็นประโยชน์ของพระธรรมแล้ว ก็ย่อมจะมีเหตุให้ได้ฟังได้ศึกษาต่อไปอีก สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกยิ่งขึ้น จนกว่าจะประจักษ์แจ้งลักษณะของสภาพธรรมตามความเป็นจริง**

เพราะฉะนั้นจึงแสดงให้เห็นว่า ถ้าไม่ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง จะไม่เข้าใจธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริงที่กำลังมีในขณะนี้ได้เลย จึงควรอย่างยิ่งที่จะเห็นในพระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณและพระมหากรุณาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระองค์ได้ทรงตรัสรู้ความจริงแล้วทรงแสดงความจริงตลอด ๔๕ พรรษาเพื่อประโยชน์แก่อกุลแก่สัตว์โลก เป็นมรดกที่ล้ำค่าที่พระองค์ทรงมอบแก่สัตว์โลก, ใครจะให้ทรัพย์เงินทองสักเท่าไรก็หมดไป จะจากโลกนี้ไปได้ทุกขณะ เห็นอย่างนี้ก็ตายได้ ได้ยินอย่างนี้ก็ตายได้ โดยที่ไม่สามารถทราบได้ว่าจะเป็นเมื่อใด และทรัพย์สมบัติที่ว่ามามากก็ไม่สามารถที่จะติดตามไปได้ แต่ความเข้าใจเริ่มต้นแม้เพียงเล็กน้อยจากการได้อาศัยคำจริงแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ก็จะทำให้ไม่เข้าใจผิด และยิ่งจะสะสมมีกำลังมากขึ้น ทำให้มีความมั่นคงในความเป็นจริงของธรรมยิ่งขึ้น ทำให้รู้เลยว่าความจริงมีอยู่ทุกขณะและไม่ได้มีความเข้าใจเลย จนกว่าจะได้ฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความเคารพ ละเอียด รอบคอบพิจารณาไตร่ตรองตามพระธรรมที่ได้ฟัง ไม่ใช่ว่าพระองค์จะนำพระปัญญาของพระองค์ไปให้ใครได้ แต่พระมหากรุณาที่ทรงบำเพ็ญพระบารมีมาประกอบด้วยพระญาณ ที่สามารถที่จะทำให้ทุกคำของพระองค์เปิดเผยความจริงให้คนเริ่มเข้าใจถูกต้องในสิ่งที่มีจริงตรงตามความเป็นจริงว่า สิ่งที่กำลังมีในขณะนี้ เกิดได้เมื่อมีเหตุปัจจัย เกิดแล้วก็ดับไปแล้วไม่กลับมาอีกเลย **จึงต้องฟังแล้วฟังอีกบ่อย ๆ เหนื่อย ๆ ไม่ขาดการฟังพระธรรม ค่อยๆ สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปที่ละเล็กทีละน้อย ขณะที่ฟังพระธรรมเข้าใจ เป็นความดีที่ประเสริฐ เป็นเครื่องชำระจิตให้สะอาดปราศจากความไม่รู้ที่สะสมมาอย่างยาวนานในสังสารวัฏฏ์ เป็นปัญญาที่สำเร็จจากการฟัง ซึ่งถ้าไม่มีปัญญาในขั้นการฟัง ก็จะไม่สามารถมีปัญญาในระดับสูงขึ้นจนกระทั่งสามารถดับกิเลสตามลำดับขั้นได้เลย ดังนั้นปัญญาที่สำเร็จจากการฟังจึงเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่ง ขาดไม่ได้เลย.**

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗]